

ADRODDIAD I'R CABINET

19 Ionawr 2016

Aelod Cabinet: Cyngorydd Gareth W Roberts

Pwnc: Ymgynghoriad ar ddyfodol cartref Y Frondeg

Swyddog cyswllt: Olwen Ellis Jones

Y penderfyniad a geisir

- i) Datblygu Opsiwn 5, sef model llety newydd ar gyfer oedolion gydag anabledd dysgu ar safle Y Frondeg.
 - ii) Dod â defnydd cartref preswyl cofrestredig Y Frondeg i ben, yn dilyn cwblhau'r datblygiad llety newydd.
 - iii) Trosglwyddo'r safle i bartner gweithredol e.e. cymdeithas tai er cyd-weithio mewn partneriaeth i ddatblygu'r model llety newydd.
-

Barn yr aelod lleol

Diolch am y cyfle i ymateb. Am nifer o flynyddoedd mae trigolion Y Frondeg wedi byw mewn cartref sy'n is na'r safon byw yn y gymdeithas heddiw. Yr wyf yn credu bod hwn yn gam ymlaen i roi safon dda o fyw i'r preswylwyr, a hefyd i staff gael gweithio mewn amgylchedd modern.

Cyflwyniad

Ers 2013 bu'r Cyngor yn cyd-drafod gyda defnyddwyr gwasanaeth, teuluoedd a staff cartref preswyl cofrestredig Y Frondeg, ac â'r gymuned leol, ynglŷn â'u dyheadau am ddyfodol y gwasanaeth i oedolion ag anabledd dysgu. Yn dilyn y gwaith hwn ac ymchwil pellach gan swyddogion adnabuwyd 6 opsiwn i'w hystyried ar gyfer dyfodol darpariaeth ar y safle.

Penderfynodd y Cabinet ar 14 Gorffennaf 2015 i ymgynghori'n ffurfiol ar ddyfodol cartref Y Frondeg. Yr opsiwn a ffafriwyd gan y Cyngor oedd Opsiwn 5, sef datblygu model llety newydd ar gyfer oedolion ag anabledd dysgu ar safle'r Frondeg.

Yn dilyn penderfyniad y Cabinet, cynhaliwyd ymgynghoriad ffurfiol ar ddyfodol cartref preswyl Y Frondeg, rhwng 14 Medi 2015 hyd at 30 Hydref 2015, er mwyn canfod barn y budd-ddeiliaid a'r cyhoedd ar Opsiwn 5. Cafwyd cyfle yn yr ymgynghoriad i roi barn ar y 6

opsiwn a adnabuwyd. (Rhestrir y chwe Opsiwn ar dudalen 3 o'r 'Pecyn Gwybodaeth a Holiadur', **Atodiad 1**)

Mae adroddiad ar ganlyniadau'r ymgynghoriad wedi ei gynnwys fel **Atodiad 2**. Fe gynhaliwyd Rhaglen Ymgysylltu yn ôl ym mis Medi 2013 gyda budd-ddeiliad Y Frondeg ond mae'r adroddiad hwn yn cyfeirio yn benodol at yr Ymgynghoriad Ffurfiol diweddar yn unig.

Rhennir y canlyniadau yn ddwy ran:

- Y rhan gyntaf yw dadansoddiad o ganlyniadau'r holiadur a ddarparwyd (**Atodiad 2a**).
- Yr ail ran yw'r themâu a gyflwynwyd mewn gohebiaethau gan gyrff ac unigolion ar wahân i'r holiadur (**Atodiad 2b**)

Rhesymau dros argymhell dewis Opsiwn 5

Gwnaed yr argymhelliad i ffafrio ar sail y canlynol:

- Maer cartref cofrestredig Y Frondeg yn fodel traddodiadol o ddarparu Gwasanaeth.
- Byddai angen buddsoddiad sylweddol i'r adeilad presennol.
- Nid yw'r model presennol yn cyd-fynd â Pholisi Llywodraeth Cymru na gweledigaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer gwasanaethau ar gyfer oedolion gydag anabledd dysgu.
- Byddai Opsiwn 5 yn cydymffurfio ag egwyddorion Polisiâu Anabledd Dysgu Llywodraeth Cymru, gweledigaeth Cyngor Gwynedd, a gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)2014. Byddai hefyd yn cynnig gwasanaeth a all fod yn fwy cynaliadwy ar gyfer y dyfodol, yn fwy cost effeithiol ac yn rhoi ystyriaeth i'r her ariannol sy'n wynebu'r Cyngor.
- Byddai Opsiwn 5 yn cyfrannu tuag at gynllunio ar gyfer cynnydd mewn galw i'r dyfodol ac yn rhoi cyfle i rai defnyddwyr sydd ar hyn o bryd yn derbyn gofal yn all-sirol i ddychwelyd i fyw i Wynedd.
- Byddai opsiwn 5 yn cynnig cyfleoedd i ddatblygu arbenigedd yng Ngwynedd i gefnogi unigolion gydag anghenion dwys a chymhleth.

Mae mwy o fanylion yn ymwneud â'r uchod wedi ei gynnwys yn Adroddiad Cabinet 14 (Gorffennaf), 2015.

Mae yn allweddol pwysleisio'r ffaith na ellir dod â defnydd presennol cartref y Frondeg i ben hyd nes y byddai'r datblygiad newydd wedi cael ei gwblhau.

Ystyriaethau perthnasol

Yn ystod yr ymgynghoriad amlygwyd nifer o ystyriaethau perthnasol gan yr ymatebwyr. Mae crynodeb o'r materion a godwyd yn ystod cyfnod ymgynghori wedi eu cyflwyno ar sail themâu. **(Gweler Atodiad 3)**

Asesiad Cydraddoldeb

Yn unol â'r ddyletswydd dan y **Ddeddf Cydraddoldeb 2010** cynhaliwyd asesiad ardrawiad cydraddoldeb ynglŷn â'r cynnig (Gweler **Atodiad 4**). Mae'r asesiad yn amlygu'r ardrawiadau posib a'r trefniadau sydd mewn lle i ymateb. Fe noder fod yr asesiad wedi canfod ardrawiadau posib cadarnhaol ar y cyfan, gyda'r cynigion yn arwain at welliant o safbwynt cydraddoldeb i'r defnyddwyr.

Wedi ystyriaeth lawn, deuir i'r casgliad fod y Strategaeth a'r cynllun gweithredu yn cyfarch yr ardrawiadau posib.

Yn ogystal, mae trefniadau mewn lle i sicrhau fod y sefyllfa'n cael ei monitro a'u hadolygu'n rheolaidd. O ganlyniad, rydym yn hyderus fod canfyddiadau'r asesiad yn gyfredol ac yn berthnasol i'r penderfyniad a geisir.

Camau nesaf ac amserlen

Os bydd y Cabinet yn penderfynu dewis Opsiwn 5 fel y ffordd ymlaen yna bydd y gwaith ar y camau datblygol nesaf yn cychwyn ar unwaith. Bydd angen adnabod a chadarnhau partner ar gyfer y datblygiad. Mae trafodaethau dechreuol gyda Chymdeithasau Tai yn addawol ar gyfer adnabod partner.

Cam cyntaf yn unig yw ymgynghori ar ddyfodol cartref Y Frondeg. Mae angen llawer mwy o waith a chynnal trafodaethau ar gyfer cynllunio ac adnabod darpar denantiaid.

Erbyn diwedd mis Mawrth 2016 bwriedir sefydlu Grŵp Ffocws gyda phrif fudd-ddeiliad er mwyn cyd-gynhyrchu darpariaeth addas a chyfrannu tuag at lunio cynlluniau llety pwrpasol ar gyfer oedolion ag anabledd dysgu ar y safle.

Camau Pellach

Bydd gwaith pellach yn cael ei wneud i adnabod y darpar denantiaid y byddai'r datblygiad newydd yn addas ar eu cyfer. Bydd lle i bob un preswlydd presennol Y Frondeg yn y datblygiad newydd ynghyd a rhai unigolion mewn lleoliadau all-sirol ar hyn o bryd ac unigolion a phobl ifanc o Wynedd fydd angen llety i'r dyfodol.

Bydd y Grŵp Ffocws yn fodd i lunio gwasanaeth sy'n sicrhau llais a defnyddiwr, rhoi'r person yn ganolog a datblygu gwasanaeth arloesol ar gyfer oedolion ag anabledd dysgu yng Ngwynedd.

Casgliadau

Mae canlyniad yr ymgynghoriad yn dangos ymateb cymysg i'r cynnig i ddatblygu model lletya modern a phwrpasol ar gyfer 16 oedolyn gydag anabledd dysgu.

Cafwyd ymateb gan 57 unigolyn i'r holiadur gyda mwyafrif sylweddol sef 47 (82%) o'r ymatebwyr yn cefnogi opsiwn 5. 5 (8.8%) o'r ymatebwyr oedd yn cefnogi opsiwn 2, 1 (1.8%) yn cefnogi opsiwn 4 ac 1 (1.8%) yn cefnogi opsiwn gwahanol na gynigwyd gyda 3 heb ateb.

Roedd yr ymgynghoriad ffurfiol yn gofyn am sylwadau a barn y budd-ddeiliad ar yr opsiwn a ffafir gan y Cyngor. Tra roedd cefnogaeth gan nifer i ddatblygu gwasanaeth pwrpasol roedd hefyd nifer o sylwadau yn mynegi pryder gyda'r model newydd. Derbyniwyd sylwadau yn canmol y ddarpariaeth yn Y Frondeg gyda nifer yn pryderu am effaith unrhyw newid. Cafwyd 11 ymateb gan deulu defnyddwyr gwasanaeth Y Frondeg, roedd 5 yn cefnogi opsiwn 5, 5 yn cefnogi opsiynau i addasu Y Frondeg ag un heb fynegi barn. Buasai addasiadau i gartref Y Frondeg yn golygu buddsoddiad sylweddol ond o weithredu hyn ni fuasai'r gwasanaeth yn cyd-fynd gyda strategaeth Cymru na gweledigaeth Y Cyngor.

Bydd angen sicrhau fod sylw yn cael ei roi i'r holl faterion sydd wedi eu codi cyn ag yn ystod yr ymgynghoriad.

Bwriedir sefydlu grŵp ffocws gyda'r budd-ddeiliad er mwyn cyd-gynhyrchu darpariaeth addas a sicrhau mewnbwn gan amrediad o unigolion i ddatblygu gwasanaeth arloesol. Mae angen sicrhau gwasanaethau i'r dyfodol sy'n cyd-fynd gyda deddfwriaeth, strategaeth a pholisïau yn y maes anabledd dysgu ag sy'n gynaliadwy yn ogystal â rhoi ystyriaeth i'r her ariannol sy'n wynebu Cyngor Gwynedd. Mae opsiwn 5 yn gyfle i ddatblygu gwasanaeth newydd fydd yn rhoi cyfle i oedolion ag anabledd dysgu presennol ag i'r dyfodol dderbyn cefnogaeth sydd yn rhoi'r person yn ganolog ag yn hybu eu hannibyniaeth.

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:

Er nad yw newid bob amser yn hawdd, yn yr achos hwn, mae'r achos dros newid yn un amlwg sydd yn cael ei gefnogi gan y mwyafrif llethol o'r rhai a ymatebodd i'r ymgynghoriad. Mae angen derbyn yr her hynny yn awr a symud ymlaen i'r camau allweddol o adnabod partner addas a sicrhau manylder y pecyn ariannol a fyddai'n gwireddu'r datblygiad.

Y Swyddog Monitro:

Yn dilyn cwblhau cyfnod ymgynghoriad mae'r Cabinet mewn sefyllfa i ddod i benderfyniad ar ddyfodol y cartref. Mae gofyn felly cloriannu'r holl ffactorau sydd yn berthnasol i'r penderfyniad gan gynnwys yr ymatebion i'r ymgynghoriad a chanlyniadau'r asesiad ardrawiad cydraddoldeb.

Amlygir bwriad i drosglwyddo'r safle i ddwylo partner gweithredol fel cyfrwng i wireddu'r opsiwn a ffafrir. Bydd angen gwaith pellach ar yr elfen yma wrth symud ymlaen i sicrhau fod y drefn penodi partner a'r amodau ynglŷn ag unrhyw drosglwyddiad yn gyfreithiol briodol ac yn gwarchod a hyrwyddo buddiannau'r Cyngor a'i ddisgwyliadau am y defnydd y datblygiad newydd.

Y Pennaeth Cyllid:

Ni fu newid yn yr ystyriaethau / ffigyrau ariannol ar gyfer opsiwn 5 ers cyflwynwyd yr adroddiad blaenorol i Gabinet 14/07/15. Pryd hynny, nodais –

- Bu ystyriaeth briodol o'r achos busnes perthnasol, gyda'r arbedion £143,000 o'r buddsoddiad yn asesiad darbodus. Rhaid mentro er mwyn sicrhau'r arbedion, a bydd yn golygu buddsoddiad cyfalaf go sylweddol gan Gyngor Gwynedd er mwyn datblygu'r model llety cefnogol newydd wrth ymyl Cartref Frondeg, ac mae risg ariannol ynghlwm.
- Bydd gwireddu'r arbedion yn dibynnu ar y Gwasanaeth Anabledd Dysgu i lenwi'r unedau newydd (16 lle i gyd, gyda 10 eisoes yn Frondeg). Diau fe fydd y Cabinet awydd gofyn i'r Adran Oedolion gymryd camau priodol er mwyn lleddfu'r risg o lefydd gwag.
- Hefyd, gan fod yr ased ym mherchnogaeth ein 'partner' yn y fenter, dylid ymchwilio i drefniadau fel arwystl cyfreithiol ar i'r eiddo fod ar gael i'r pwrpas priodol, fel amod o'r 'grant' i'r 'partner'.

Mae'r pwyntiau uchod yn parhau'n berthnasol ac yn allweddol i lwyddiant ariannol y fenter.

Atodiadau

Atodiad 1 – 'Pecyn Gwybodaeth a Holiadur'

Atodiad 2 – Adroddiad Canlyniadau'r Ymgynghoriad

Atodiad 3 – Ystyriaethau Perthnasol

Atodiad 4 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb